

การรักษา

เนื่องจากยังไม่มียาด้านเชื้อไวรัสที่มีฤทธิ์เฉพาะสำหรับเชื้อไวรัสเดงกี การรักษาตามอาการจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดโดยให้ยาพาราเซตามอลในช่วงที่มีไข้สูง ห้ามใช้ยาแอสไพรินเพราะจะทำให้เลือดออกรุนแรงขึ้น ถ้ามีอาการคลื่นไส้อาเจียนให้ยาแก้คลื่นไส้และดื่มน้ำเกลือแร่หรือน้ำผลไม้ครั้งละน้อย ๆ แต่บ่อยครั้ง และคอยสังเกตอาการอย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้ป้องกันภาวะช็อกได้ ระยะเวลาที่เกิดช็อกส่วนใหญ่จะเกิดพร้อม ๆ กับช่วงที่ไข้ลดลง ผู้ปกครองควรทราบอาการก่อนที่จะช็อก คือ อาจมีอาการปวดท้อง ปัสสาวะน้อยลง มีอาการกระสับกระส่ายหรือซึมลง มือเท้าเย็นพร้อม ๆ กับไข้ลดลง หน้ามืด เป็นลมง่าย หากเป็นดังนี้ต้องรีบนำส่งโรงพยาบาลทันที

การป้องกัน

1. ป้องกันไม่ให้ยุงกัด โดยนอนในมุ้งแมลงในเวลากลางวัน หรือทายาป้องกันยุง
2. กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงในบ้าน รวมทั้งบริเวณรอบ ๆ บ้าน
 - ควรเปลี่ยนถ่ายน้ำในภาชนะที่ขังน้ำทุก 7 วัน เช่น แจกัน
 - กำจัดภาชนะแตกหักที่ขังน้ำ เช่น ยางรถเก่า กระถาง
 - เลียงปลากินลูกน้ำในอ่างบัวหรือแหล่งน้ำอื่น ๆ
 - ปิดฝาโถหรือภาชนะอื่น ๆ ให้มิดชิด หรือใส่ทรายเคมีกำจัดลูกน้ำ (Temephos) ในภาชนะที่เก็บน้ำไว้ใช้
 - ใส่เกลือหรือน้ำส้มสายชูลงในจานรองขาตู้กับข้าว

ถูก

วางไข่ในภาชนะน้ำใส นิ่ง

ชอบกัดในเวลากลางวัน

ป้องกันได้ด้วยมือคุณ

- เก็บบ้าน
- เก็บขยะ
- เก็บน้ำ

พ่นสารเคมีที่ใช้ในการควบคุมโรค

อสม. บ้านผาปู่จอม หมู่ที่ 8
ต.กั๊ดช้าง อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ไข้เลือดออก

Dengue hemorrhagic fever

สาเหตุของโรค

เกิดจากไวรัสเดงกีซึ่งมีอยู่ 4 สายพันธุ์ การติดเชื้อครั้งแรกมักจะมีอาการไม่รุนแรงแต่ถ้าติดเชื้อครั้งที่ 2 โดยเชื้อต่างสายพันธุ์กับครั้งแรก อาการมักจะรุนแรงถึงขั้นเลือดออกหรือช็อกหรือเสียชีวิต โรคนี้พบได้ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่

การติดต่อ

โรคนี้ติดต่อจากคนสู่คน โดยมียุงลายบ้าน (*Aedes aegypti*) เป็นพาหะที่สำคัญ ยุงตัวเมียจะกัดและดูดเลือดของผู้ป่วยซึ่งมีเชื้อไวรัสเดงกี เชื้อจะเข้าไปฟักตัวเพิ่มจำนวนในยุงหลังจากนั้นยุงจะมีเชื้อไวรัสอยู่ในตัวตลอดชีวิตของยุง (ประมาณ 1-2 เดือน) และสามารถถ่ายทอดเชื้อให้คนที่ถูกกัดได้ ยุงลายเป็นยุงที่อาศัยอยู่ภายในบ้านและบริเวณบ้าน มักจะกัดเวลากลางวัน แหล่งเพาะพันธุ์ คือ น้ำใสที่ขังอยู่ตามภาชนะเก็บน้ำต่าง ๆ เช่น โอ่งน้ำ แจกันดอกไม้ ถ้วยรองขาตู้ จาน ชาม กระเบื้อง หม้อ กระถาง ขางรด เป็นต้น

โดยทั่วไปโรคนี้จะพบมากในฤดูฝน เนื่องจากยุงลายมีการแพร่พันธุ์มาก แต่อาจพบโรคนี้ได้ประปรายตลอดปี ปัจจุบันพบว่ายุงลายสวน (*Aedes albopictus*) ซึ่งอาศัยอยู่และเพาะพันธุ์ตามสวนนอกบ้าน เป็นพาหะนำโรคนี้บ่อยกว่าในอดีต

อาการ

ในการติดเชื้อไวรัสเดงกีครั้งแรก ผู้ป่วยส่วนใหญ่ (80-90%) มักไม่แสดงอาการ แต่บางคนมีไข้สูง ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก มีผื่นที่ผิวหนังได้ แต่ถ้าติดเชื้อครั้งที่สองโดยเชื้อที่ต่างสายพันธุ์กับครั้งแรก อาจเป็นไข้เลือดออก ซึ่งมีอาการสำคัญแบ่งออกได้ 3 ระยะ คือ

1. **ระยะไข้** ผู้ป่วยจะมีไข้สูงเกือบตลอดเวลา เด็กบางคนอาจชักเนื่องจากไข้สูง เมื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง มักมีหน้าแดง และอาจมีผื่นหรือจุดเลือดออกตามลำตัว แขน ขา ระยะนี้จะเป็นอยู่ราว 2-7 วัน
2. **ระยะช็อก** ระยะนี้ไข้จะเริ่มลดลง ผู้ป่วยจะซึม เหงื่อออกมือเท้าเย็น ชีพจรเต้นเบาแต่เร็ว ปวดท้อง โดยเฉพาะบริเวณใต้ชายโครงขวา ปัสสาวะออกน้อย อาจมีเลือดออกง่าย เช่น มีเลือดกำเดาไหล อาเจียนเป็นเลือด อุจจาระมีสีดำ ในรายที่รุนแรงจะมีความดันโลหิตต่ำ ช็อกและอาจถึงตายได้ ระยะนี้กินเวลา 24-48 ชั่วโมง

3. **ระยะฟื้น** อาการต่าง ๆ จะเริ่มดีขึ้น ผู้ป่วยรู้สึกอยากรับประทานอาหาร ความดันโลหิตสูงขึ้น ชีพจรเต้นแรงขึ้น และช้าลง ปัสสาวะออกมากขึ้น บางรายมีผื่นแดงและมีจุดเลือดออกเล็ก ๆ ตามลำตัว

การวินิจฉัย

เกณฑ์ขององค์การอนามัยโลกในการวินิจฉัยโรคไข้เลือดออก คือ

1. มีไข้สูง
 2. มีเลือดออกง่าย (ทดสอบโดยการวัดแขนแล้วพบจุดเลือดออกที่ผิวหนัง หรือมีจ้ำเลือดตามตัว หรือมีเลือดออกตามร่างกาย เช่น เลือดกำเดา เลือดออกตามไรฟัน)
 3. เจ็บชายโครงขวาเนื่องจากตับโต
 4. ช็อก
 5. เกส็ดเลือดต่ำ
 6. เลือดข้นขึ้น หรือมีน้ำในช่องเยื่อหุ้มปอด
- สามารถยืนยันการวินิจฉัยโดยการตรวจน้ำเหลืองหรือเพาะเชื้อไวรัสจากเลือด